

zylea. Wszystkie wykłady cieszyły się dużym zainteresowaniem słuchaczy i wywoływały ożywione dyskusje. Frekwencja na poszczególnych sesjach kształtowała się w granicach 25-40 osób.

Profesor Brändle wraz z małżonką, zaproszony do Lublina jeszcze przez śp. prof. dr L. Małunowiczównę, dopiero teraz mógł zrealizować swój przyjazd. Podczas swego pobytu w Polsce /zaledwie tygodniowego/ państwo Brändle poza Lublinem zwiedzili również Warszawę, Tarnów, Kraków i Częstochowę. W Warszawie Profesor był gościem Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej, gdzie spotkał się z rektorem oraz wygłosił prelekcję dla pracowników i studentów ChAT.

Andrzej Malinowski

6. X PATRYSTYCZNE DNI AUGUSTIAŃSKIE 1981

Od 7-9 maja br. odbywały się w Rzymie X Patrystyczne Dni Augustiańskie na temat: Stary Testament w Kościele starożytnym trzech pierwszych wieków, urządzone przez Instytut Patrystyczny "Augustinianum". Od 10 lat spotykają się na nich nie tylko prawie wszyscy włoscy znawcy i sympatycy antyku chrześcijańskiego, ale również wielu wybitnych patrologów z całego świata, którzy prezentują wyniki swych badań nad ustalonym wcześniej problemem. Zarówno referaty jak i komunikaty są później w całości publikowane w jednym z zeszytów kwartalnika patrystycznego "Augustinianum". Tak np. niedawno ukazał się zeszyt /nr 1, 1981/ zawierający materiały z ubiegłorocznych IX Dni Augustiańskich na temat: "Religijność ludowa w chrześcijaństwie starożytnym". Warto tu przypomnieć tematy poprzednich tego rodzaju patrystycznych spotkań: 1972 - Sytuacja studiów patrystycznych w Italii; 1973 - Trynitarne słownictwo u Ojców Koś-

ciola; 1974 - Rodzaje literackie w patrystyce; 1975 - Teologia historii u Ojców; 1976 - Ekonomia a społeczeństwo: własność, praca, rodzina; 1977 - Eschatologia Ojców; 1978 - Chrześcijaństwo a kultury lokalne w wieku II-V; 1979 - Duch Święty w życiu i refleksji Kościoła trzech pierwszych wieków; 1980 - Religijność ludowa w chrześcijaństwie starożytnym III-VI wieku.

Tegoroczne Dni Patrystyczne obok większej niż zwykle liczby słuchaczy, miały również niezwykle bogaty program, bo zgłoszono na nie aż 50 prelekcji /referatów i komunikatów/. Zmusiło to organizatorów do wyróżnienia w nich tematów wiodących i komunikatów wygłaszanych w sekcjach. Otwarcia sympozjum dokonał rektor Instytutu Patrystycznego, Prospero Grech. Wykład inauguracyjny o charakterze metodologicznym na temat: "Egzegeza Starego Testamentu między drugim a trzecim wiekiem" wygłosił znany profesor Uniwersytetu Rzymskiego i Instytutu Patrystycznego Manlio Simonetti. Podsumowanie zaś całego sympozjum w oparciu o temat: "Nowe perspektywy egzegetyczne Starego Testamentu przy końcu III wieku" dokonał niemniej znany profesor z Anselmianum i Instytutu Patrystycznego, Jean Gribomont, OSB.

A oto tematy wygłoszonych prelekcji:

7 maja - przed południem:

Prof. PROSPERO GRECH - Egzegeza Starego Testamentu w Nowym Testamencie

K o m u n i k a t y :

Sekcja A:

Prof. JEAN MAGNE - Egzegeza opowiadania o raju w pismach żydowskich, gnostyckich i chrześcijańskich /fr./

Prof. dr MALCOLM SPICER /Concordia University, Montreal/ -

Wyznania: metoda interpretacji,
w szczególności Genesis 1,1 /ang./

Dr VINCENZA ZANGARA /Università di Torino/ - Interpretacja
Genesis 6,1 u Ojców Kościoła /wł./

Dr ENRICO NORELLI /Ist. Scienze Religiose, Bologna/ - Abraham
ojcem chrześcijan: Gen. 13,16; 15,5;
22,17 w antyjudajstycznej polemice
II w. /wł./

Sekcja B:

Prof. LUIGI ALFONSI /Univ. di Pavia/ - Stary Testament w Di-
dache i w Listach Ignacego /wł./

Dr DOMENICO DEVOTI - C. MAZZUCCO /Univ. di Torino/ - Stary
Testament u Ireneusza /wł./

Prof. JOSÉ PABLO MARTIN /Argentina/ - Interpretacje alegory-
czne w Liście Barnaby i w judaizmie
aleksandryjskim /wł./

Dr HUBERTUS DROBNER - Pascha Starego Testamentu /Exod. 12,1-
-19,43,49/ w teologii i przepowiadaniu
Kościoła greckiego /wł./

7 maja - po południu:

Kard. MICHELE PELLEGRINO - Psalm w dziele św. Justyna /wł./

K o m u n i k a t y :

Sekcja A:

Prof. PIO-GONÇALO ALVES DE SOUSA /Univ. di Navarra/ - Melchi-
zedech a Jezus Chrystus. Studium o Gen.
14,18 i Ps 110,4 w literaturze patrys-
tycznej pierwszych wieków /hiszp./

Prof. GIULIA SFAMENI GASPARRO /Univ. di Messina/ - Protologia i enkratyzm. Przykłady enkratycznej egzegezy Gen. II-III /wł./

Dr FRANCESCA COCCHINI /Univ. di Roma/ - "Martwe ciało" Abrahama i Syna obietnicy w orygenesowskiej interpretacji Rom. 4,19: motywacje przejścia od egzegezy literalnej do egzegezy figuralnej /wł./

Prof. PIER CESARE BORI /Univ. di Bologna/ - Pod nieobecność Mojżesza w starożytnej egzegezie Exod.32 /wł./

Sekcja B:

Prof. dr LARRIMORE HOLLAND /Nashotah House, Wisconsin/ - Psalm 22 w Kościele starożytnym /ang./

Dr KAREN JO TORJESEN /Univ. Göttingen/ - Interpretacja Psalmów. Studium o egzegezie Psalmu 37 /ang./

Prof. MICHAEL MEES /Univ. Laterano/ - Psalm 22/21/ a Izajasz 53 w egzegezie patrystycznej /wł./

Prof. CLAUDIO BASEVI /Univ. di Navarra/ - Interpretacja Psalmu 2 i 110 w odniesieniu do Chrystusa u przednicejskich Ojców łacińskich /wł./

8 maja - przed południem:

Prof. ANTONIO QUACQUARELLI /Univ. di Roma/ - Jedność dwóch Testamentów w starożytnej ikonologii chrześcijańskiej /wł./

Prof. PAUL CORBY FINNEY /Princeton/ - Stosunki między Żydami
a chrześcijanami w dziedzinie ar-
cheologii /wł./

K o m u n i k a t y :

Sekcja A:

Dr ADELE MONACI /Univ. di Torino/ - "Niebo nowe i ziemia nowa"
/Iz 65,17/ u Ojców /wł./

Dr VINCENZO PAVAN /Univ. di Bari/ - Iz 54,1 w pierwotnej ka-
techezie /wł./

Prof. MAURO PESCE /Univ. di Bologna/ - Rola interpretacji Bi-
blii we "Wniebowstąpieniu Izajasza"
I-V /wł./

Sekcja B:

Prof. LUIGI BOGLIOLO /Pont. Univ. Urbaniana/ - Antropologia
w egzegezie biblijnej Kościoła
starożytnego /wł./

Prof. RENÉ BRAUN /Univ. de Nice/ - Świadczenie psalmów w anty-
marcjonistycznej polemice Tertu-
liana /fr./

Prof. RAYMOND BERTON - Postać Abrahama w relacjach pomię-
dzy chrześcijanami a Żydami według
Tertuliana /fr./

Dr RENATO UGLIONE /Univ. di Torino/ - Stary Testament w ter-
tuliańskich pismach o małżeństwie
/wł./

8 maja - po południu:

Prof. UGO BIANCHI /Univ.di Roma/ - Gnostyckie i antygnostyckie polemiki o Bogu Starego Testamentu /wł./

Prof. GIOVANNI FILORAMO - Dr C.GIANOTTO /Univ.di Torino/ - Gnostycka interpretacja Starego Testamentu /wł./.

K o m u n i k a t y:

Sekcja A:

Prof. EZIO GALLICET / Univ.di Torino/ - Stosowanie Starego Testamentu w "Ad Demetrianum" Cypriana /wł./

Dr MARIO GIRARDI /Univ.di Bari/ - Stary Testament a chrzest hereetyków w Liście Firmiliana z Cezarei do Cypriana z Kartaginy /wł./.

Prof. DOMINGO RAMOS LISSON /Univ.di Navarra/ - Typologie ofiar-no-eucharystyczne Starego Testamentu w 63 Liście św.Cypriana /hiszp./.

Dr MARCELLO MARIN /Univ.di Bari/ - "Więź grzechów - więź dziedzictwa"; uwagi o kilku "testimonia" starotestamentalnych /wł./.

Sekcja B:

Prof.SERAFINO PRETE /Univ.di Bologna/ - Stary Testament u Nowacjana /wł./.

Dr E.LUPIERI /Univ.di Torino/ - Nowacjan a Stary Testament /wł./

Prof. MARIA SORDI /Univ.Cattolica di Milano/ - Carmen Apol.892 "Rex ab oriente" Kommodiana /starotestamentalne echa w oralistyce antyrzymskiej III w. /wł./.

Prof. VINCENZO MESSANA - Starotestamentalne Księgi deuterokanoniczne u Klemensa Aleksandryjskiego /wł./.

9 maja - przed południem

Prof. SANDRO LEANZA /Univ. di Messina/ - Stosunek starożytnej egzegezy chrześcijańskiej do epikureizmu i materializmu Qoheleth /wł./.

Rev. Dr JOHN CHISHOLM /Univ. College, Dublin/ - Stosowanie Starego Testamentu przez Tertuliana /ang./.

K o m u n i k a t y :

Sekcja A:

Prof. GIORGIO OTRANTO /Univ. di Bari/ - Psalm 109,3 w obrazie Matki Bożej na Cmentarzu Pryscylli /wł./.

Dr A. HILHORST /Holandia/ - Stary Testament w polemice męczennika Pioniusa /fran./.

Prof. CALOGERO RIGGI /Pont. Univ. Salesiana/ - Stary Testament w Aktach Archelaosa /wł./

Prof. ALDO CERESA CASTALDO /Univ. di Genova/ - Od tekstu do alegorii: historyczne i lingwistyczne presupozycje w patrystycznej interpretacji Pieśni nad Pieśniami /wł./

Sekcja B:

Prof. PAUL J. FEDWICK /Institute of Med. Studies, Toronto/ - Stosowanie pism żydowskich w starożytnym ascetyzmie chrześcijańskim /ang./

Dr CONCETTA GIUFFRÈ SCRIBONA /Univ. di Messina/ - Stary Testament w tekstach z Nag Hammadi /wł./

Prof. ERIC JUNOD /Univ. Sciences Humaines, Strasbourg/ -
Apelles i jego krytyka Starego Testa-
mentu /fr./

Prof. GIANCARLO RINALDI /Univ. di Napoli/ - Stary Testament
w antychrześcijańskiej polemice Por-
fyriusza z Tyru /wł./

Jak więc widać, program tegorocznych Dni Patrystycznych był niezwykle przeładowany, a w związku z tym, co zresztą jest bolączką wielu spotkań naukowych, brak było czasu na swobodną wymianę myśli, mimo iż tematyka była bardzo interesująca; dyskusji praktycznie nie było. Należy dalej podkreślić wielką liczbę prelegentów wywodzących się z młodszego pokolenia, i to świeckiego, co niewątpliwie świadczy o szeroko wzrastającym zainteresowaniu literaturą wczesnochrześcijańską; Stary Testament odgrywał w niej przecież tak ważną rolę. Natomiast liczny udział prelegentów i gości zagranicznych wyraźnie wskazuje na rosnącą rangę Patrystycznych Dni Augustiańskich, które - być może - będą kiedyś miały szanse konkurować z oksfordzkimi Kongresami Patrystycznymi. Z Polski, niestety, w tym roku, oprócz studentów z Instytutu Patrystycznego, formalnie nikt w nich nie brał udziału.

Ks. Stanisław Longosz